গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

(অসম, নাগালেণ্ড, মিজোৰাম আৰু অৰুণাচল প্ৰদেশৰ উচ্চ ন্যায়ালয়)

গোচৰ নম্বৰ- লেখ আবেদন (দেৱানী) ২১২৪/২০২০

নৰেন্দ্ৰ ৰয় ওৰফে নৰেন্দ্ৰ নাথ ৰয়

প্ৰাক্তন সশস্ত্ৰ শাখা কনিষ্টবল নং ১৭৪৫,

পুত্ৰ- প্ৰয়াত শ্ৰীদম ৰয়,

বাসিন্দা- গাঁও ভালেকোবা,

ডাকঘৰ- কছাৰীহাট,

থানা আৰু জিলা- ধুবুৰী, অসম

বনাম

অসম চৰকাৰ আৰু ৩ অন্যান্য

অসম চৰকাৰৰ গৃহ আৰু ৰাজনৈতিক পৰিক্ৰমা বিভাগৰ আয়ুক্ত আৰু সচিবৰ জৰিয়তে, দিছপুৰ, গুৱাহাটী ৭৮১০০৬

২:ডিজিপি

অসম

উলুবাৰী

গুৱাহাটী- ৭৮১০০৭

৩:আৰক্ষী উপ-মহাপৰিদৰ্শক

ডব্লিউ আৰ

অসম

বঙাইগাঁও

ডাকঘৰ আৰু জিলা- বঙাইগাঁও

অসম

পিন- ৭৮৩৩৮০

৪:আৰক্ষীৰ অধীক্ষক, ধুবুৰী

ডাকঘৰ আৰু জিলা- ধুবুৰী

অসম

পিন- ৭৮৩৩০

আবেদনকাৰীৰ অধিবক্তা : এ দাস

উত্তৰদাতাৰ অধিবক্তা : জি এ, অসম

মহামান্য ন্যায়াধীশ সঞ্জয় কুমাৰ মেধি

আবেদনকাৰীৰ অধিবক্তা : শ্ৰী এ দাস

উত্তৰদাতাৰ অধিবক্তা : শ্ৰী চি কে এছ বৰুৱা, জি এ-অসম

শুনানিৰ তাৰিখ : ১৫.০৫.২০২৪

ৰায়দানৰ তাৰিখ : ১৫.০৫.২০২৪

ৰায় আৰু আদেশ

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২২৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ যি কৰ্তৃত্ব আছে সেয়া মৌলিকভাৱে ন্যায় আৰু সমতাৰ নীতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ় লৈ উঠিছে। যেতিয়া কোনোবাই উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পৰা সকাহ বিচাৰে তেতিয়া তেওঁলোকৰ আচৰণ আৰু কাৰ্য্য অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই বিশেষ গোচৰটোত আদালতৰ পৰা সকাহ বিচৰা পক্ষই গোচৰ দাখিল কৰিবলৈ বহু সময় অপেক্ষা কৰিছে আৰু এই পলমৰ কোনো বৈধ কাৰণ উল্লেখ কৰা নাই। তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ অধিকাৰ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে সময়মতে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাত অৱহেলা কৰিছিল বা ব্যৰ্থ হৈছিল।

২) গোচৰটোৰ মৌলিক তথ্য, বেছি বিশদভাৱে নোযোৱাকৈয়ে, এই যে আবেদনকাৰীক ১৯৭১ চনৰ ১৩ নৱেম্বৰত অসম আৰক্ষীত কনিষ্টবল হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল। অনুমোদন অবিহনে অনুপস্থিত থকাৰ বাবে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে ১০/৮৫ নং বিভাগীয় কাৰ্য্যবিধি আৰম্ভ কৰা হয়। আবেদনকাৰীক সেই অনুসৰি সেৱাৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰা হৈছিল , ১৩.০৮.১৯৮৫ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশৰ ভিত্তিত। আবেদনকাৰীয়ে তেওঁক চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ বিৰুদ্ধে বিভাগৰ ভিতৰতে আবেদন দাখিল কৰিছিল যদিও এই আবেদন নাকচ কৰা হয় ২০14 চনৰ ১ ছেপ্টেম্বৰত।এতিয়া আবেদনকাৰীয়ে ২০২০ চনত বৰ্তমানৰ আবেদন দাখিল কৰি তেওঁৰ আবেদন নাকচক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে।

৩) আবেদনকাৰীৰ বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰী এ দাসৰ যুক্তি শুনিছো । আনহাতে চৰকাৰী পক্ষৰ উত্তৰদাতাসকলক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে বিদ্বান ৰাজ্যিক অধিবক্তা শ্ৰী চি কে শৰ্মা বৰুৱাই।

৪) আবেদনকাৰীক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তা শ্ৰী দাসে যুক্তি আগবঢ়ায় যে আবেদনকাৰীক সেৱাৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাটো ব্যক্তিগত শত্ৰুতা বা অনুশাসনমূলক কৰ্তৃপক্ষৰ ক্ষোভৰ বাবেই হৈছিল। যিহেতু এই চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাটো বৈধ কাৰণতকৈ অসন্তুষ্টিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৰা হৈছিল বুলি অভিযোগ উঠিছে, সেয়েহে অধিবক্তাই কয় যে সদ্ভাৱৰ অভাৱৰ বাবে বৰ্খাস্ত কৰাটো বৈধ বা আইনগতভাৱে স্থায়ী নহয় (বনাফাইড)। অধিবক্তাগৰাকীয়ে দাবী কৰে যে আবেদনকাৰীজন এনে পৰিস্থিতিত জড়িত আছিল য ’ত অবৈধ কাঠ সৰবৰাহৰ অভিযোগ উত্থাপন হৈছিল , আৰু আবেদনকাৰীয়ে ইয়াৰ বিৰুদ্ধে ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ অনুৰোধ জনাইছিল। কিন্তু উচ্চ কৰ্তৃপক্ষই আবেদনকাৰীৰ অনুৰোধ বা এই কাৰ্য্যত অসন্তুষ্ট হোৱা বুলি জানিব পৰা গৈছে , যাৰ বাবে তেওঁলোকৰ মাজত ক্ষোভৰ সৃষ্টি হৈছিল। এই ক্ষোভৰ ফলত আবেদনকাৰীক সেৱাৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰা হয়। আবেদনকাৰীৰ অধিবক্তাই যুক্তি আগবঢ়ায় যে যিহেতু বৰ্খাস্ত কৰাটো বৈধ কাৰণতকৈ

ব্যক্তিগত শত্ৰুতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৰা হৈছিল , সেয়েহে চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ আদেশ আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত আবেদনকাৰীৰ আবেদন নাকচ কৰা দুয়োটাকে আদালতে পুনৰীক্ষণ কৰি বাতিল কৰিব লাগে।

৫) চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তাই যুক্তি আগবঢ়ায় যে আবেদনকাৰীৰ দাবীৰ বৈধতা বিবেচনা কৰাৰ আগতে এইটো মন কৰিবলগীয়া যে প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ আদেশ ১৯৮৫ চনত জাৰি কৰা হৈছিল , আৰু আবেদনকাৰীয়ে বৰ্তমানৰ আবেদনখন ২০২০ চনতহে যথেষ্ট পলমকৈ দাখিল কৰিছে । চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তাই আবেদনকাৰীৰ বিৰুদ্ধে অনুশাসনমূলক কাৰ্য্যবিধিৰ মূল ৰেকৰ্ড লাভ কৰাৰ সৈতে জড়িত যোগাযোগসমূহ দাখিল আৰু নথিভুক্ত কৰিছে। চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তাই ধুবুৰীৰ আৰক্ষী অধীক্ষকৰ পৰা ৪ এপ্ৰিল, ২০২৩ তাৰিখৰ এক যোগাযোগ দাখিল কৰে , য'ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে অনুশাসনমূলক কাৰ্য্যবিধিৰ সৈতে জড়িত মূল ৰেকৰ্ডসমূহ পুৰণি আৰু সেইবোৰ উই পোকে ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰাৰ ফলত ধ্বংস হৈছিল। চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তাই আদালতক আৰু জনায় যে আবেদনকাৰীৰ সাধাৰণ ভৰিষ্যদ্বাণী পুঁজি (জিপিএফ) বা জীৱিকাৰ ভাট্টা (নিলম্বনৰ সময়ছোৱাত প্ৰদান কৰা আৰ্থিক সহায়) সম্পৰ্কীয় কোনো ব্যক্তিগত ৰেকৰ্ড কাৰ্যালয়ত উপলব্ধ নহয়।

৬) চৰকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা অধিবক্তাই আবেদনকাৰীৰ কোৱা মতে অনুশাসনমূলক ব্যৱস্থাটো দুৰ্নীতিৰে লোৱা হৈছিল বুলি কৰা দাবীৰ উত্তৰ দিয়ে। অধিবক্তাই যুক্তি আগবঢ়ায় যে এই দাবী অস্পষ্ট আৰু ইয়াত নিৰ্দিষ্ট বিৱৰণ বা প্ৰমাণৰ অভাৱ। অধিবক্তাগৰাকীয়ে আৰু কয় যে আবেদনকাৰীজন দীৰ্ঘ সময়ৰ বাবে অনুমোদন অবিহনে কৰ্তব্যৰ পৰা অনুপস্থিত আছিল , যিয়ে চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাটো ন্যায্যতা প্ৰদান কৰে। এই ন্যায্যতা বিশেষভাৱে শক্তিশালী যিহেতু

আবেদনকাৰীজন এনে এক বিভাগৰ সদস্য আছিল , য'ত নিয়ম আৰু কৰ্তব্যৰ কঠোৰ আনুগত্য আশা কৰা হয়।

৭) দুয়োপক্ষই উত্থাপন কৰা যুক্তিসমূহ আদালতে ভালদৰে বিবেচনা কৰি পুনৰীক্ষণ কৰিছে । ইয়াৰ উপৰিও আদালতে গোচৰৰ সম্পৰ্কত দাখিল কৰা অভিলেখ আৰু নথি-পত্ৰসমূহ ভালদৰে পৰীক্ষা কৰিছে।

৮) ১৩.০৮.১৯৮৫ তাৰিখৰ চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ বিবাদিত আদেশ জাৰি কৰা হৈছিল আবেদনকাৰীৰ বিৰুদ্ধে আনুষ্ঠানিক অনুশাসনমূলক কাৰ্য্যবিধি সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত। গোচৰৰ সমলসমূহে দেখুৱাইছে যে ১৯৮৫ চনৰ ১৮ জুলাইত Show Cause Notice (আবেদনকাৰীক তেওঁৰ কাৰ্য্যৰ ব্যাখ্যা বা ন্যায্যতা প্ৰদান কৰিবলৈ কোৱা আনুষ্ঠানিক জাননী) জাৰি কৰা হৈছিল আৰু আবেদনকাৰীয়ে ১৯৮৫ চনৰ ২২ জুলাইত ইয়াৰ উত্তৰ দিছিল। ইয়াৰ পিছত আবেদনকাৰীয়ে নিজেই স্বীকাৰ কৰা মতে বিষয়টোৰ ওপৰত তদন্ত কৰা হয়। আবেদনকাৰীয়ে যুক্তি আগবঢ়ায় যে তদন্তৰ সময়ত তেওঁক সাক্ষীসকলক জেৰা কৰাৰ সুযোগ দিয়া হোৱা নাছিল , যাৰ ফলত তেওঁ তেওঁলোকৰ সাক্ষ্যক প্ৰত্যাহ্বান জনাব পাৰিলেহেঁতেন। ইয়াৰ উপৰিও আবেদনকাৰীয়ে দাবী কৰিছে যে এই চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাটো আৰক্ষী অধীক্ষকৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈছিল, যিয়ে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে ব্যক্তিগত ক্ষোভ ৰাখিছিল বুলি অভিযোগ উঠিছে।

৯) এই গোচৰত যিটো কথাই গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাটো হ 'ল আবেদনকাৰীক চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰা আৰু আপীল দাখিল কৰাৰ মাজত প্ৰায় ৩০ বছৰৰ অস্বাভাৱিকভাৱে দীঘলীয়া আৰু অযুক্তিকৰ পলম যাৰ কাৰণ বাখ্যা কৰা হোৱা নাই। আবেদনকাৰীয়েও ২০১৪ চনতহে গোচৰটোৰ সৈতে

জড়িত প্ৰয়োজনীয় নথি-পত্ৰ লাভৰ বাবে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল । আবেদনৰ ১২ নং অনুচ্ছেদত তলত দিয়া ধৰণে উল্লেখ কৰা হৈছে:

'১২- আবেদনকাৰীয়ে দাবী কৰিছে যে তদন্তকাৰী বিষয়া আৰু অনুশাসন কৰ্তৃপক্ষৰ কাৰ্যক তেওঁ স্বেচ্ছাচাৰী আৰু অযুক্তিকৰ বুলি অভিহিত কৰিছে , যাৰ ফলত তেওঁৰ মানসিক অশান্তিৰ সৃষ্টি হৈছিল। ফলত তেওঁ গভীৰ বিষণ্ণতাত পৰি পৰিয়াল আৰু দৈনন্দিন জীৱনৰ প্ৰতি আগ্ৰহ হেৰুৱাই সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ তীৰ্থযাত্ৰাত নামি পৰে। এইদৰে তেওঁ প্ৰায় ২৮ বছৰ কটালে , যিটো তেওঁৰ কৰ্মজীৱনৰ আটাইতকৈ মূল্যৱান অংশ বুলি তেওঁ বৰ্ণনা কৰে। আবেদনকাৰীয়ে উল্লেখ কৰিছে যে অৱশেষত ২০১৪ চনৰ মে ' মাহত তেওঁ মানসিক হতাশাৰ পৰা সুস্থ হৈ উঠিছিল।তেওঁ নিজৰ পাৰিবাৰিক জীৱনৰ গুৰুত্ব আৰু পৰিয়াল আৰু নিজৰ প্ৰতি থকা দায়িত্ব উপলব্ধি কৰিছিল। এই উপলব্ধিৰ পিছত ২০১৪ চনৰ ১ জুনত তেওঁ ওড়িশাৰ পুৰিৰ জগন্নাথত তীৰ্থযাত্ৰা কৰি ঘৰলৈ উভতি আহে। আবেদনকাৰীয়ে কৈছে যে তেওঁ হতাশাত ভুগি থকাৰ সময়তে তেওঁ আপীল দাখিল কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু এইবোৰ সঠিক সমৰ্থনকাৰী নথি অবিহনে কৰা হৈছিল। ফলত ১৯৮৯ চনৰ ১২ জুলাই আৰু ১৯৯০ চনৰ ১ মাৰ্চৰ আদেশৰ দ্বাৰা এই আপীলসমূহ খাৰিজ কৰা হয়।'

১০) আদালতে আবেদনকাৰীৰ ব্যাখ্যাক অযুক্তিকৰ আৰু অগ্ৰাহ্য বুলি বিবেচনা কৰে। ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি যে আবেদনকাৰীয়ে প্ৰায় ৩৫ বছৰ ধৰি নিজৰ অধিকাৰক আওকাণ কৰিছিল আৰু শেহতীয়াকৈহে ২০২০ চনত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। বিষয়টোৰ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত এই দীৰ্ঘদিনীয়া পলমক নেতিবাচকভাৱে চোৱা হয় । আদালতে লক্ষ্য কৰিছে যে ২০১৪ চনত আবেদনকাৰীৰ আবেদন খাৰিজ হোৱাৰ ফলত আবেদন দাখিলৰ সময়সীমা বৃদ্ধি নহয়। ইতিমধ্যে প্ৰায় ৩০ বছৰ পলম হোৱাৰ পিছত আপীল দাখিল কৰা হৈছিল আৰু মূলতঃ পলমৰ বাবে আপীল কৰ্তৃপক্ষই নাকচ কৰিছিল। আদালতৰ মতে ২০১৪ চনত আপীল দাখিল কৰা , যিটো তাৰ পিছত নাকচ কৰা হয় , আৰু তাৰ পিছত ২০২০ চনত ১৯৮৫ চনত উৎপত্তি হোৱা এটা বিষয়ৰ সন্দৰ্ভত লেখ আবেদন দাখিল কৰাটো বিচাৰৰ বাবে উপযুক্ত নহয় । দীৰ্ঘদিনীয়া পলমৰ

বাবে আদালতে লেখ আবেদন সম্পৰ্কে বিচাৰ কৰাটো অনুপযুক্ত হৈ পৰিছে। ২০১৪ চনৰ ১ ছেপ্টেম্বৰত আবেদন নাকচ হোৱাৰ প্ৰায় ছবছৰ অপেক্ষা কৰি আবেদনকাৰীয়ে ২০২০ চনত বৰ্তমানৰ লেখ আবেদন দাখিল কৰিছিল।ইয়াৰ ফলত গোচৰটো অযুক্তিকৰভাৱে পলম হোৱাৰ বিষয়ে আদালতৰ মতামতত আৰু অধিক অৰিহণা যোগায়। ইয়াৰ উপৰিও আদালতে আবেদনকাৰীয়ে আৰক্ষী অধীক্ষকৰ পক্ষপাতিত্বৰ দাবীক অস্পষ্ট বুলি বিবেচনা কৰে। এই দাবীত বুজাব পৰাকৈ পৰ্যাপ্ত বিৱৰণ বা প্ৰমাণৰ অভাৱ আৰু সেয়েহে ইয়াৰ বৈধতাক বিশ্বাস কৰাটো কঠিন।

১১) ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ে ৰিট আবেদন দাখিল কৰাত পলম হোৱা বিষয়টোক লৈ পূৰ্বৰ বিভিন্ন ৰায় পুনৰীক্ষণ কৰি এন ডি এম চি বনাম পান সিং গোচৰত কিছুমান পৰ্যবেক্ষণ কৰে। এই গোচৰটোৰ বিষয়ে "(২০০৭) ৯ এছচিচি ২৭৮"ত উল্লেখ কৰা হৈছে।

১৬- ইয়াৰ উপৰিও এটা অতিৰিক্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক আছে যিটো উপেক্ষা কৰা উচিত নহয়। ইয়াত উত্তৰদাতাসকলে ১৭ বছৰৰ পাছত লেখ আবেদন দাখিল কৰে। দীৰ্ঘদিন ধৰি উত্তৰদাতাসকলে অভিযোগ উত্থাপন কৰা নাছিল। উত্তৰদাতাসকলে একেধৰণৰ প্ৰভাৱিত হোৱা আন ১৭ জন শ্ৰমিকৰ সৈতে সমান ব্যৱহাৰ বা সমতা বিচৰা নাছিল । চৰকাৰে ঔদ্যোগিক ন্যায়াধিকৰণলৈ প্ৰেৰণ কৰা গোচৰটোত উত্তৰদাতাসকলে পক্ষ হ 'ব নোৱাৰিলে, যিয়ে তেওঁলোকৰ সমস্যাসমূহ সমাধান কৰিব পাৰিলেহেঁতেন। উত্তৰদাতাসকলে দাবী কৰা নাই যে ১৯৮২ চনৰ পিছত নিৰ্দিষ্ট কাট অফ তাৰিখৰ পিছত নিযুক্তি দিয়া যিকোনো কৰ্মচাৰীয়ে প্ৰশ্ন কৰা দৰমহাৰ স্কেল লাভ কৰিছিল। দীৰ্ঘদিনীয়া পলমৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত আদালতে লেখ আবেদনসমূহ বিবেচনা কৰিব নোৱাৰিলে, যদিও প্ৰতিবাদীসকলৰ পৰিস্থিতি আনসকলৰ সৈতে একে আছিল যিসকলৰ সমস্যাসমূহ সমাধান কৰা হৈছিল। এইটো সুপ্ৰতিষ্ঠিত যে সাধাৰণতে আদালতে যথেষ্ট পলম হোৱাৰ পিছত আদালতলৈ অহাসকলৰ সপক্ষে নিজৰ বিবেচনাধীন ক্ষমতা ব্যৱহাৰ নকৰে। আদালতৰ ন্যায়সংগত অধিকাৰক্ষেত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নে নকৰিব সেইটো সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময়ত

পলম এটা অধিকাৰ দাবী কৰাত বা তৎক্ষণাত দাবী) আৰু লাচেছ (আবেদন দাখিল কৰাত পলম) ৰ ধাৰণাবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিবেচনা।

১২) বিষয়টো বিবেচনা কৰাৰ পিছত আৰু মূলতঃ এই কথাটোত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি যে আবেদন দাখিল কৰাত অত্যধিক দীঘলীয়া পলম (৩৫ বছৰতকৈ অধিক) হৈছিল , আদালতে লেখ আবেদন খাৰিজ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছে।

১৩) আইনী খৰচ কোনে দিব সেইটো পোনপটীয়াকৈ নিৰ্ণয় কৰা হৈছে।

ন্যায়াধীশ

মোকাবিলা সহায়ক

অনুবাদ- শ্ৰী মৃণাল কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য

জ্যেষ্ঠ অনুবাদক

গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়